

De sabbat en het evangelie¹

De wet en de sabbat

Genade is Gods liefde in actie, is liefde om niet. Wij hoeven Gods liefde niet te verdienen, Hij heeft ons lief!

Om helder te weten wat de Schrift zegt over wet, genade, sabbat en evangelie dit artikel.

Het eerste gebod

Het eerste gebod al stelt onder bewijs, dat de wet uitsluitend aan het volk Israël gegeven was: *‘Ik ben de HERE, uw God, Die u uit het land Egypte, uit het diensthuis, geleid heb. Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben.’* ^{Ex.20:2,3; Deut.5:6,7} – Alleen de Israëlieten werden *‘uit het land Egypte ... geleid’*.

Hetzelfde geldt voor het vierde gebod, het is beperkt tot datzelfde volk: *‘... daarom heeft u de HERE, uw God, geboden de sabbatdag te houden.’* ^{Deut.5:15} De Schrift draagt daar overvloedig bewijs voor aan: Exodus 31:12-17 – *‘... De Israëlieten zullen de sabbat houden vs.16a (...) Tussen mij en de Israëlieten is deze [de sabbat – red.] een teken voor altoos ...’* ^{vs.17a; Deut.4:8; Rom.2:12-16 en 23} *‘... heidenen, die de wet niet hebben, ...’* ^{vs.14; 3:1, 9:4}

Duidelijk is Romeinen 3:19 – *‘Nu weten wij, dat de wet, bij al wat zij zegt, tot hén spreekt, die onder de wet zijn, ...’* En tot wie zij spreekt hebben wij hierboven gezien. Die positiebepaling is helder. Maar dan kan daarna niet gezegd worden, dat de wet tegen de hele wereld spreekt.

Onder de gelovigen heb je twee groepen: zij die Jood zijn en zij die uit de heidenvolken komen. *‘... voordat dit geloof kwam, werden wij onder de wet in verzekerde bewaring gehouden met het oog op het geloof, dat geopen-*

¹ Naar: James Coram, *The sabbath and the evangel*, Unsearchable Riches, LXXX, p.263-272
en: A.E.Knoch, *Law or grace?*, Unsearchable Riches, LXIV, p.267-271

baard zou worden. ^{Gal.3:23} En: ‘... *Nu echter het geloof gekomen is, zijn wij niet meer onder de tuchtmeester.*’ ^{Gal.3:25} Het gaat hier om de eerste groep. Lees de verhelderende woorden van de apostel in Romeinen 7:6, 8:2.

Spoedig, nadat er uit de heidenvolken tot geloof kwamen, stonden de Farizeeërs erop, dat ‘... *men hen moest besnijden en gebieden de wet van Mozes te houden.*’ Petrus’ antwoord is niet mis te verstaan. Gods werkwijze was: ‘... *door het geloof hun hart reinigende.*’ ^{Hand.15:5-12}

Ook Jacobus’ antwoord liegt er niet om. ^{vs.19} Toch worden hun zaken opgelegd. Wat werd opgelegd, was niet een herhaling van de tien geboden, ook werd niet verwezen naar het houden van de sabbat!

Bij de apostel van het evangelie van genade, liefde en verzoening klinkt voluit, dat ‘*de wet van geboden in inzettingen*’ buiten werking gesteld is.

Ef.2:15-16

Het vierde gebod

De zondag wordt door veel gelovigen de *dag des Heren* genoemd, maar het is een puur heidense feestdag (*zondag* – verering van de zon/zonnegod), waarnaar in de Schrift niet verwezen wordt. In de vertalingen staat ‘*de eerste dag van de week*’, maar concordant vertaald staat er: ‘*één van de sabbatten*’. De Schrift spreekt wel over de ‘*dag des Heren*’, maar dat begrip zou alleen gebruikt moeten worden zoals de profeten dat deden. Eerst onder keizer Constantijn zou de zondag bekend zijn geworden (321 n.Chr.).

‘De wet’ is Gods wijze voorziening voor Zijn volk hier op aarde en veel van de bepalingen, geladen met zowel fysieke als morele voordelen, zouden ook ons van nut zijn. Eén dag van de zeven dagen ‘*rusten*’ is zonder twijfel een goede zaak en het houden ervan is met het oog op gezondheid beslist de moeite waard, maar het dient wel uit de sfeer van ‘houden van de wet’ gehouden te worden. Het gaat om het *motief!*

Een Joodse gelovige, die tot het inzicht gekomen is, dat de wet als tuchtmeester in zijn leven haar functie gehad heeft, ziet in, dat de sabbat ten diepste inhoudt, dat er een einde aan zijn pogingen is gekomen een eigen gerechtigheid te bewerken. Christus is zijn gerechtigheid. De sabbat had tot taak een voorafschaduwing daarvan te zijn, dat is ‘rust’. Niet meer ik, maar Christus!

Het eerste signaal echter, dat de gewoonte op zondag niet te werken tot *houden van de wet* wordt, is, als men hem verwerpt om de zaterdag – de zevende dag, die God heiligde – te gaan houden. Dat is in wezen het zetten van een stap onder de wet. Galaten 3:10 spreekt duidelijke taal. Na het houden van een dag zou dan het voldoen aan de andere geboden kunnen volgen. Leven vanuit genade houdt in, dat er *'niets ter veroordeling'* is. ^{Gal.5:4} De wet houden plaatst daar juist onder. De wet zegt: doe of sterf; genade zegt: geloof en leef.

Een gelovige uit de heidenvolken is zich bewust van de overstromende genade in Christus Jezus en mag in zijn leven laten zien, dat hij in Hem vrij is: niet onder de wet geweest en er ook niet onder te hoeven. Wat hem of haar dringt, is de liefde van Christus!

Waar toe gaf God Zijn volk 'de wet'? Daarvoor openen wij weer Gods woord. Lees Genesis 2:2-3. Na het scheppingswerk zette God een dag apart en *'zegende die'*.

Al de sabbatten herinneren ons aan Gods almacht. Zij vertellen ons, dat Hij de almachtige Onderschikker is, de El-Shaddaj. De sabbat, dus de zevende scheppingsdag, wijst terug naar de arbeid, die God in de dagen eraan voorafgaand verrichtte. Evenals Israëls wekelijkse sabbat herinnert aan Zijn bevrijding van het volk uit Egypte. De jaarlijkse sabbatten dienen als een voorafschaduwing (type) van de dingen, die op het punt staan te komen. ^{Kol.2:17} Hebrreeën 4:9 spreekt als eerste over het 1000-jarig rijk als een *'sabbatsrust voor het volk van God'*. Degenen die als Kaleb en Jozua God vertrouwen dat Hij Zijn belofte zal vervullen, zullen die sabbatsrust door geloof genieten.

De sabbat (Gr.: *sabbatton* – niet een dag van 'rust', maar van *ophouden*) was niet *'voor de mens'* ^{Mark.2:27}, maar *'om de mens'* (Gr.: *dia ton anthropon egeneto*). Welke les is daaruit te trekken? Redding is geen zaak van de mens, maar *'van de Heer'*. Echte redding komt tot stand, als God actie onderneemt en de mens ophoudt te handelen; als God redt en de mens stopt Hem daarbij te helpen.

De echte boodschap van de sabbat

God verlost Israël. Lees Exodus 14:13; vgl. Romeinen 15:4.

Op de Horeb sprak Ieue. Lees Deuteronomium 5:12-15, m.n. vs. 15 God verloor Israël, *'daarom (daarvoor) heeft u de Here, uw God, geboden de sabbatdag te houden.'*

Dát is de echte boodschap van de sabbat. Waartoe sprak Ieue deze woorden? Opdat zij in Israël *gehoorzaamheid* zouden uitwerken. Die boodschap geldt het volk en is niet iets voor alle tijden. Het zijn geen woorden voor alle volken en tijden, waardoor de mens rechtvaardig zou kunnen leven.

Zó onthult de sabbat, dat alleen God onze Redder is.

Ook de besnijdenis is een teken, dat spreekt van alleen God vertrouwen.

Jer.15:5-7; Fil.3:2-30

Onder genade, niet onder wet

Paulus wil het evangelie van genade verkondigen, een evangelie dat – wat de plaats van de wet ook is – *'buiten de wet om'* Gods gerechtigheid openbaart. ^{Rom.3:21} Pas als wij dat zien en accepteren, krijgen wij helderheid in ons denken en spreken over wet. Zaken als de sabbat e.d. worden als zo heilig gezien, dat men het moeilijk vindt te blijven luisteren, als er gezegd wordt, dat dergelijke zaken niet de plaats in Gods plan hebben, die verondersteld werd. Als wij daarvoor erg kunnen ijveren, doen we dat dan ook bijvoorbeeld m.b.t. de vrucht van de geest?

De wet heeft haar plaats en bedoeling. Door de wet nam de overtreding toe. Des te groter is genade: waar zonde toeneemt, is de genade meer dan overvloedig. ^{Rom.5:20 – 6:1}

Wij leven niet *'wetteloos'*, maar Gods genade voedt ons op om *'rechtvaardig'* te leven. ^{Tit.2:12,14} Hij wil ons inzetten als *'wapenen der gerechtigheid'*. ^{Rom.6:13}

Wij leven niet *'onder wet'* ^{Rom.6:14} en zeker niet onder de wet, die door Mozes gegeven was. Maar daarmee zijn wij niet *'zonder wet'* – Paulus noemt dat in 1 Corinthiërs 9:20-21 als *'onder de wet van Christus'*: Wij zijn onder genade! Zonde zal geen heer over ons zijn; zij spreekt niet van veroordeling aangaande ons. ^{Rom.6:6,9b,14 en 6:22b,23!} Denk ook en steeds weer aan Romeinen 8:1 en 2!

'Gerechtigheid' en 'wet' verwijzen op geen enkele manier naar, noch hebben ze iets te maken met de wetten zoals Mozes die gaf. 2 Timotheus 3:16 zegt: *'Elk van God ingegeven schriftwoord is ook nuttig om te onderichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid.'* Maar dat betekent niet, dat wij, arrogant, alle voorschriften en beloften als tot ons gesproken mogen opvatten. Veel zaken die zijn opgeschreven, zijn niet rechtstreeks tot de gemeente, het lichaam van Christus, gesproken.

Een waarheid op een verkeerde plaats wordt herhaaldelijk een verraderlijke vergissing. De opmerking: het staat toch 'in de Bijbel', lijkt er een goddelijk stempel van goedkeuring aan te verlenen. *'Let op de honden, let op de slechte arbeiders.'*¹ Hoe oprecht, gedreven, enz. een mens ook is, het gaat Paulus om *'de kennis van Christus Jezus, mijn Here, [die] dat alles te boven gaat.'*² De rest acht hij 'schade'.

Het evangelie van Paulus onthult Christus in grotere heerlijkheid dan bijvoorbeeld de geschriften van de besnijdenis, waar Hij als zoon van David en koning van Israël naar voren komt. Wij moeten oren krijgen naar wat bij hem, Paulus, klinkt: Romeinen 4:4, 5:10,11, 11:12,15; 1 Corinthiërs 15:26; 2 Corinthiërs 5:19; Efeziërs 1:10; Kolossenzen 1:20.

Hier gaat het om veel meer dan het koninkrijk van de Messias op aarde, zoals de profeten dat aankondigden. In Paulus' evangelie gaat het om dienstbetoon in overeenstemming met de plaats waar de leden van de gemeente worden ingezet: het hemelse.

Wat de apostel eerst 'winst' was, ziet hij nu als beletsel. Filippenzen 3:5 spreekt boekdelen, evenals Filippenzen 3:6 en 7. Er is geen *'eigen gerechtigheid, uit de wet'*. Dit geldt ook t.a.v. het houden van de sabbat. Kolossenzen 1:20 zegt, dat wij *'compleet gemaakt in Hem'* zijn.

*'Want Christus is het einde der wet, tot gerechtigheid van een ieder, die gelooft.'*¹ In het evangelie van Paulus is geen sprake van 'wet tot gerechtigheid'. Filippenzen 3:9 spreekt luid en duidelijk.

Er valt door ons niets toe te voegen aan Zijn volbrachte, volkomen werk. Voor ons geldt: *'jaag naar gerechtigheid.'*² Dat is uit liefde tot God, en de praktische uitwerking van wat Hij voor ons deed. Liefde tot God is het enige motief van ons dienstbetoon t.o.v. Hem.

Romeinen 3:24 en Efeziërs 1:4-5 spreken duidelijke taal. Wij zijn *'in Christus'* – is er iets rechtvaardigs van onze kant uit nodig? Als ons dienstbetoon nuttig zou zijn, had hij dat dan niet duidelijk gezegd?

Door de wet, de profeten of de psalmen onthult Gods woord veel *beginselen* – die tijdloze, wijze raadgevingen bevatten. Dat wil echter niet zeggen, dat de uitwerking ervan toepasbaar is voor ieder mens. Hebreëën 9:10 noemt ze *'bepalingen voor het vlees'*, gegeven aan Israël. Paulus' evangelie verschaft daar duidelijkheid in.

'Gods wet' is zoveel meer dan de tien geboden of andere wetten. De uitdrukking wil niet zeggen, dat iedereen die God gehoorzamen wil de tien geboden moet houden. Vergelijk in dat verband Galaten 4:10. Wat daar staat, geldt Israël en niet voor gelovigen uit de heidenvolken. Onze houding dient te zijn wat Romeinen 14:9 en 10 zegt. Vgl. Romeinen 14:23 en 2 Corintiërs 1:24. De richtlijnen die daar staan, worden door de apostel in Efeziërs 4:1-3 op het niveau van genade, liefde en verzoening geplaatst.

Het is niet aan ons allerlei zaken te houden of te verrichten in verband met persoonlijke redding of toekomstig eonisch leven. Zelfs als wij ons geloof belijden aan anderen of op andere wijze onze Heer dienen, is dat *vrucht* van de redding, die ons bezit is en die God uitwerkt in ons leven. Het is niet een belijden of dienen om iets te verdienen. Redding staat los van onze gehoorzaamheid. Lees Romeinen 8:35-39; 1 Corintiërs 15:50,51; Kolossenzen 3:3,4.

Zelfverdiende gerechtigheid is in Paulus' evangelie niet aan de orde. Onze zekerheid ligt niet in onze gehoorzaamheid aan de wet, maar in Christus' gehoorzaamheid aan God, tot de dood van het kruis. Lees 2 Corintiërs 8:9. Het gaat niet om het houden van dagen e.d., maar om Christus te kennen.

Andries van der Wal